

טמונה בפרשה

עלון שבועי לעידוד העיון והבקיאות בפרשת השבוע

פרשת משפטים

לסדר את הפרשה

לפניכם רשימת נושאי הפרשה בסדר מעורבב, עליכם לסדרם מחדש לפי סדר ההתרחשויות בפרשה. כשתצליחו, תקבלו מהאותיות חלק מפסוק מהפרשה.

- א. דיני שומרים   א. שמיטה
- ב. גילוי כבוד ד'   ו. פריקה וטעינה
- ג. עדות שקר   ב. מצוות הדיינים
- ד. שלש רגלים   ג. כריתת ברית במתן תורה
- ה. דין עבד עברי   ה. דין אמה עבריה
- ו. דין המפתה   ו. דין עבד נרצע
- ז. שלא לצער אלמנה ויתום   ב. תשלומי גנב
- ח. ביעור ע"ז   י. דין עבד נרצע
- ט. תשלומי גנב   י. דין רוצח
- י. דיני הלואה ומשכון   י. גירוש הכנעני מפני ישראל
- יא. גירוש הכנעני מפני ישראל   יב. דין חובל ומכה
- יב. דין חובל ומכה   יג. מצוות בין אדם למקום
- יג. מצוות בין אדם למקום   יד. שבת
- יד. שבת   טו. נזקי שור ובור
- טו. נזקי שור ובור   טז. הציווי שמשה יעלה לבדו
- טז. הציווי שמשה יעלה לבדו   יז. שור שנגח שור
- יז. שור שנגח שור   יח. השבת אבדה
- יח. השבת אבדה   יט. הסכמת העם לכל המצוות
- יט. הסכמת העם לכל המצוות   כ. מסירת הלוחות למשה
- כ. מסירת הלוחות למשה   כא. נזקי אש
- כא. נזקי אש   כב. איסור אונאת גר
- כב. איסור אונאת גר

שאלה לשולחן שבת

"ועבדתם את ד' אלקיכם"

הגמרא (ב"ק מא:) כותבת: 'שמעון העמסוני ואמרי לה נחמיה העמסוני היה דורש כל אתין שבתורה. כיון שהגיע ל"את ד' אלקיך תירא', פירש. אמרו לו תלמידיו: 'רבי, כל אתין שדרשת מה תהא עליהן?' אמר להם: 'כשם שקבלתי שכר על הדרישה כך קבלתי שכר על הפרישה'. עד שבא רבי עקיבא ולימד: 'את ד' אלקיך תירא - לרבות תלמידי חכמים'.

ויש לבאר מדוע לא פרש כבר בפסוק אצלנו: "ועבדתם את ד' אלקיכם"?

מטרת השאלה

הינה לעורר דיון סביב שולחן השבת. ניתן לשלוח את תשובותיכם למערכת (בצרוף מקורות, אם ישנם) ובל"ג אכתוב מן התשובות בעוד כחודש.

פנינים

"כי יתן איש אל רעהו או כלים לשמר"

'איש אל רעהו - ולא של הקדש' (ב"מ נז:): יש לבאר מדוע נגרע כח ההקדש מכח ההדיוט, ומדוע כשנגב מבית האדם הקדש אזי הוא פטור מלהחזיר להקדש את שווי הגניבה. ונראה לתת טעם הדבר, שהרי פטרה התורה את השומרים מחיוב התשלום במקרה שבעל החפץ היה עם השומר: 'בעליו עמו'. ובחפצי הקדש, בוודאי מתקיים התנאי של 'בעליו עמו' משום שאין לך שעה ואין לך רגע שאין השי"ת עושה פעולה עם האדם, בין בבחינת גופו בין בבחינת צרכיו. (האור החיים)

"ושמתי לך מקום אשר ינוס שמה"

יש להבין, מדוע אמר הקב"ה למשה כן, וכי על משה לנוס בעצמו?! ומובא בגמרא (מכות י.): 'תלמיד שגלה, מגליץ רבו עמו', ומשום שבדור המדבר משה היה רבן של כל ישראל, אם היה אחד מהם הורג את חברו בשוגג, הדין נותן שמשו רבינו היה צריך לגלות עמו. אך מכיון ש'עיר המקלט' של דור המדבר הייתה מחנה הלוייה (רש"י), שזהו ממילא המקום שבו גר משה רבינו, נמצא שהקב"ה בחסדיו טובב שמשו רבינו לא יצטרך לגלות ממקומו. לכן נאמר "ושמתי לך מקום" - שמתי מקום מקלט שיהיה נח וטוב לך, "אשר ינוס שמה" - הרוצה, אך אתה לא תצטרך לנוס למקום אחר ממקומך הקבוע... (מקרא מפורש)

"או נודע כי שור נגח הוא"

שור נהיה מועד להזיק רק לאחר שהזיק ג' פעמים, אבל: 'והנחש מועד לעולם' (ב"ק טו:). אם כן, יש לבאר מדוע כתוב על העומד בתפילה, 'שאפילו נחש כרוך על עקבו לא יפסיק' (ברכות ל:), אך לגבי שוורים כתוב (ברכות לג:): 'א"ר יצחק ראה שוורים פוסק דתני רב אושעיא מרחיקין משור תם חמשים אמה ומשור מועד כמלא עיניו? ויש לומר: א. לגבי בהמה הנחש מועד לעולם אבל לגבי אדם לא שמפחד הימנו. (שואל ומשיב). ב. יש לחלק בין סתם אדם למי שעוסק בתפלתו. (שואל ומשיב). ג. דין הנחש שונה שהוא תמיד מועד לעניין חיוב בעליו בשמירה יתרה ולא לעניין שכיחות היזקו. ד. יש להתרחק מנחש ע"י הליכה בוודאי כשרואה נחש מרתיע כנגדו, ורק אם כבר כרוך על עקבו לא תהיה תועלת להפסיק בדיבור. (ע"פ תשובות הקוראים הנכבדים שליט"א לשאלה לשולחן שבת' תש"פ)

מקרא

**שניחת השבת שלכם
טמונה בפרשה!**

העלון המוכר והאהוב שעשרות אלפי משפחות לא עורכות סעודות שבת בלעדיו... עומד לצאת בספר חדש ומרענן, לקט נרחב של מיטב החידות והמדורים הבלתי נשכחים במעל ל-500 עמודים בצבע מלא, מרגשים וחגיגים, כמאה לשולחן השבת!

הצטרפו עכשיו

hamatmon40@gmail.com | 052-7665775

דף הקמפיין: cmatch.me/Matmon

ישנו ביקוש רב בבתי הכנסת ברחבי הארץ לקבל את העלון לקהילה שלהם.

זו ההזדמנות שלכם לזכות בהפצת תורה. ניתן לתרום:

1. בהעברה לבנק לאומי (10) סניף 911 חשבון 3787939, ע"ש 'בייץ' 2. לשלוח שיק למערכת

העלון מוקדש
לע"נ שמחה סימי בת עישה
ת.ג.צ.ב.ה

חידון א' ת'

- התשובה לכל שאלה **מתחילה** באות המופיעה בתחילת השורה
- א. אסור לקללם (3)
  - ב. שניים מארבעת המזיקים, שבפרשה מוזכרים
  - ג. מתחייב לשלם פי שנים
  - ד. אסור להעדיפו בדין
  - ה. הפוגע באישה כזו מתחייב בדמי ולדות
  - ו. "האשה _____ תהיה לאדוניה"
  - ז. הם החייבים בעליה לרגל
  - ח. בעל חי המוזכר בפרשה מספר פעמים
  - ט. אסור לאוכלה
  - י. אסור לענותו, אותו ואת אמו
  - כ. לו אנו מצווים להשליך בשר טריפה
  - ל. היו עשויות אבן
  - מ. אסור להחיותה
  - נ. כינוי נוסף לריבית
  - ס. משה הקריא אותו לעם
  - ע. אם שור נוגח _____, בעליו מתחייב בשלושים כסף
  - פ. השוחד מעוור את עיניהם
  - צ. השוחד מסלף את דבריהם
  - ק. חג השבועות קרוי גם 'חג ה_____'
  - ר. מילה נרדפת ל'פעמים'
  - ש. היא תהיה בין התובע לנתבע
  - ת. מילה נרדפת ל'תרמה'

חידון א' ת' הפוך

- התשובה לכל שאלה **מסתיימת** באות המופיעה בתחילת השורה
- א. אסור לאור (לקלל) אותו
  - ב. המזיק משלם מ-
  - ג. שם נוסף ליו"ט
  - ד. כך קרויים נישואי האדון עם אמתו
  - ה. ד' ישלח אותה לפני בני"י
  - ו. לבדו
  - ז. דמי עבד ל' שקלים אפילו אם שווה אלף _ (רש"י)
  - ח. שור מועד קרוי בלשון הפסוק: 'שור _____'
  - ט. כך יגרש השי"ת את הגויים מפנינו
  - י. עבד כנעני שרבו הפיל לו שן או עין יוצא ל-
  - ך. אסור לתת אותה באיחור (לשון הפסוק)
  - ל. שור שהרג אדם, עונשו:
  - ם. ים זה הוא אחד מגבולותיה של א"י
  - ן. באיבר זה נרצע העבד העברי, שממאן לצאת לחפשי
  - ס. עד שקר קרוי - 'עד _____'
  - ע. "_____ תחת _____"
  - ף. חג הסוכות קרוי גם 'חג ה_____'
  - ץ. אסור להשאיר את חמור שונאך כשהוא-
  - ק. "מדבר שקר _____"
  - ר. בני"י ראו תחת רגלי הקב"ה כמעשה לבנת _____
  - ש. עבד עברי נמכר ל_____ שנים
  - ת. אסור לכרות אותה עם עמי כנען

ואלה שמות

"ויבא משה בתוך הענן"

אלו שמות נוספים יש לענן, ומה פירושים? (התשובות במדור התשובות)

מן המדרש

מעשה בטבח (שוחט) אחד בעיר ציפורי, שהיה מאכיל את בני ישראל נבלות וטרפות. פעם אחת שתה יין בערב שבת, ומתוך שכרותו עלה לגג, נפל ומת. מיד באו כלבים סביבו והיו מלקקים את דמו. באו ושאלו את רבי חנינא: "האם מותר להרחיק מגבלתו את הכלבים בשבת?" ענה להם: "כתוב: 'ובשר בשדה טרפה לא תאכלו לכלב תשליכון אותו' (כבל), וזה האיש היה גוזל מן הכלבים ומאכיל את ישראל, ועתה באו הכלבים לקחת את שלהם". (ע"פ ויקרא רבה פרשה ה' אות ו') ועוד מעשה בכמה רועים שעסקו בחליבת הבהמות אותן רעו. לפתע בא נחש, ושתה מן החלב שבכדים, אך הרועים היו עסוקים מדי ולא שמו לב לכך ששתה הנחש מן החלב והטיל בו את ארסו. היחיד שראה את מעשה הנחש היה כלב הרועים אשר ליווה אותם. לאחר זמן באו הרועים לשתות מהחלב המורעל. מיד נבח הכלב לעברם במטרה להזהירם שימנעו מלשתות את החלב, שהרי הטיל הנחש את ארסו בחלב, אך הרועים לא הבינו מדוע הוא נובח ומתרגש מזה שברצונם לשתות מחלב. כאשר ראה הכלב שמאמציו הינם לשווא וכי הרועים אינם מבינים את כוונתו, הקדים הכלב ושתה את החלב בעצמו ומת. רק אז הבינו הרועים את כוונת הכלב למפרע שניסה להציל אותם שלא ישתו מהחלב מפני הארס שבתוכו. ובפסיקתא דרב כהנא (בשלח פיסקא י') הוסיף: שהרועים שילמו לו שכרו, שקברו את אותו הכלב והקימו מצבה על מקום קבורתו, ועד היום הזה היא קרויה 'מצבת הכלב'. (ע"פ ירושלמי תרומות פ"ח ה"ז)

מילה בפרשה

**עובדת בגב כסוף,
ומנקה כלים בשפשוף,
אמצעית היא בידה,
ומקדם, אף הייתה מידה.**

המונח המבוקש הינו מילה
בת 3 אותיות המופיעה בפרשה.
אשר כל שורה בחידה
רומזת להקשר שונה שלה.
(יתכן כתיב חסר וחילופי אותיות
בעלי הגיה דומה)

התשובה תתפרסם אי"ה בגליון הבא

ושפני טמוני חול

"אם זרחה השמש"

האם בעבר השמש זרחה ממערב ושקעה במזרח?

***

"ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם"

ונחייב אדם לחקור הדין, הדיין מצווה שיעשה פשרה טרם יעשה משפט, אם שניהם רוצים, תשמע שניהם יחדיו מדברים, לא פני נדיב יהדר התנכר מהם. (בעל הטורים) ויש שסיפרו שרבה של ביאליסטוק היה יושב בעיניים עצומות כשדן דין תורה, כדי שלא להביט בבעלי הדין, כדי שלא יהיה חשש של השפעה על תוצאות הדין מפני חשיבותו של אחד מהם. רמז נוסף בפסוק: הגימטריא של פסוק זה הינה: 1992. פסוק נוסף עם אותה הגימטריא: "קום התהלך בארץ לארכה ולרחבה כי לך אתננה". ואולי דבר זה בא ללמד על הקשר בין ארץ ישראל למצוותיה ודיניה של התורה, המורים לנו כיצד לנהוג בה.

שעשועי דאורייתא

"והגישו אל הדלת"

לגבי אלו שני דברים אחרים בתורה מוזכרת דלת (לא

שער)?

***

מצאו נא בפרשה:

1. חמש מילים רצופות המתחילות באות א'. (שתי תשובות)
2. פסוק בו כל המילים בנות 2-3 אותיות.
3. חמש מילים רצופות המופיעות פעמיים בפרשה. (שתי תשובות)
4. שש מילים רצופות המופיעות פעמיים בפרשה.
5. את שמותיהן של ארבע ממסכתות הש"ס.
6. את התנועה חולם המופיעה 4 פעמים ברציפות.

"זיכרון" סימן

גימטריאות ורמזים לזכירת מספר פסוקי הפרשה

פרשת משפטים עוסקת בענייני הדין והדיין, וביניהם: **"ושחזר לא תקח כי השחזר יעור פקחים"** (חכמים).

בפרשת משפטים ישנם 118 פסוקים, ואפשר לזכור זאת ע"י זכירת המילים:

"חכמים" = בגימטריא = 118

תשובות

ושפני טמוני חול - תשובה לשבוע שעבר: המשותף ליום הכיפורים ולשבת פרשת יתרו הוא שבשני הימים האלו אומרים 6 פעמים את הפסוק: "וקרא זה אל זה ואמר וגו'". בקדושות של שחרית, מנחה ומוסף, בברכת יוצר אור ובתוך 'ובא לציון'. וביום כיפור אף בקדושה של נעילה ובשבת פרשת יתרו אומרים זאת בהפטרה. **לסדר את הפרשה** - "ויהי משה בהר ארבעים יום וארבעים לילה". **חידון א' ת'** - אב אם אלוקים (דיין), בור בעירה, גנב, דל, הרה, וילדיה, זכרים, חמור, טרפה, יתום, כלב, לוחות, מכשפה, נשך, ספר הברית, עבד כנעני, פקחים, צדיקים, קציר, רגלים, שבועה, תונה. **חידון א' ת' הפוך** - נשיא, מיטב שדהו, חג, ייעוד, צרעה, בגפן, זוז, נגה, מעט מעט, חפשי, דמעך (תרומתך), סקול יסקל, פלשתים, אוזן, חמס, פצע, אסיף, רובץ, תרחק, הספיר, שש, ברית. **שעשועי דאורייתא** - דלת ביתו של לוט מוזכרת מספר פעמים, ובפרשת דברים: "דלתים ובריה". 1. "אהבתי את אדוני את אשתי", "את איש או את אשה". 2. "עין תחת עין שן תחת יד רגל תחת רגל". 3. "כי גרים הייתם בארץ מצרים", "שור נגח הוא מתמול שלשום". 4. "אם לא שלח ידו במלאכת רעהו". 5. "ובשביעית יצא", "שלשים שקלים", "ויזבחו זבחים", "כסף או כלים". 6. "חמור או שור או שה". **ואלה שמות** - עב - שהוא מעבב את פני הרקיע. אד - שהוא שובר אידן של בעלי שערים. ענן - שהוא עושה הבריות ענוים אלו לאלו. נשיאים - שהוא עושה את הבריות נשיאים אלו על אלו. חזיו - שהוא עושה חזיונות ברקיע, ומשרה רוח הקדש על הבריות. (ירושלמי) שמות נוספים: כף, נבל, שד, ערפל. **מילה בפרשה יתרו** - חנה. "אשה כשרה עם שם" - השם חנה (שראה עלי הכהן באורים ותומים שהיא אשה 'כשרה'), "נתנה מנויה למוזמן" - נויה=נוי שלה=חן שלה=חנה, "צמח מותר רושם" - צמח ה'חינה' הצובע בגדים עור ושיער, "למי שעצר לזמן" - העוצר במקומו לזמן, חנה במקום. **טמונות בפרשה** - 1. "ומצאה קוצים" (כב,ה). 2. "כי יכרה איש בור" (כא,לג). 3. "נשך רש"י" - ריבית שהוא כנשיכת נחש' (כב,כד) 'טרפה נחש' (כב,יב). 4. "על משענתו" (כא,יט) "אין רואה" (כב,ט) "השוחד יעור" (כג,ח). 5. "המזוזה" (כא,ו). 6. שוט - "בשבט" (כא,כ). 7. "באגרוף" (כא,יח). 8. "שן ועין" (כא,כו-כז). 9. "ושוחד לא תיקח" (כג,ח) ותשלומים רבים אחרים בפרשה. 10. איסור בשר בחלב (כג,יט). 11. "מדבר שקר תרחק" (כג,ז). 12. "חמורו תועה" (כג,ד). 13. "לכלב תשליכון אותו" (כב,ל). 14. "שומר קישואין" (רש"י כא,יט). 15. "עין תחת עין" (כא,כד). 16. "המבעיר את הבעירה" (כב,ה). **טמונות בהפטרה** - 1. "ושרפוה באש" (לד,כב). 2. "דרור" (לד,ח). 3. "הטו את אזנם" (לג,יד). 4. "אם לא בריתי יומם ולילה חוקות שמים וארץ לא שמת" (לג,כה). **שאלה לשלחן השבת בא** - שאלנו: מה התכוון רש"י בדבריו, ומה החידוש בכך שמי שאין לו צאן יאלץ לקנות לו צאן מן השוק. עוד יש לבאר, איך לקחו בני ישראל לקרבן צאן הנקנה בשוק במצרים והרי המצרים עבדו את בהמותיהם לעבודה זרה ואסור להקריב קרבן בהמה שנעבדה לעבודה זרה? כמה מעיקרי התשובות שהתקבלו במערכת: 1. קרבן פסח מצרים לא היה לזה דין של הקרבת קרבן. 2. רש"י כתב כן מפאת הכפילות בפסוק: "משכו וקחו". 3. ההנחה היא שבהמה שעבדו אותה לא יתמכר בשוק, ואם כן נמכרה הרי חשוב שביטל הגוי את הע"ז. 4. לא כל המצרים עבדו ע"ז, וקנו מאותם שלא. 5. החידוש שצריך לקנות מן השוק הוא שאפילו יש להוציא את כל ממונו על מצוה זו, כי זה לצורך הצלתו. (המהר"ל) 6. צריך לקנות ואסור לקבל מתנה. (דברי יציב) 7. נאסר דווקא במזבח.

ניתן להשיג את העלון:

במייל: ע"י שליחת מייל בקשה אל: temunabaparashah@gmail.com - מלמדים, תלמודי תורה ובתי ספר - נא ציינו זאת.

באתרים: 'לדעת', 'אידישער וינקל' (באידיש) 'תורת יוסף ו'דרשו'.

בשכונת בית ישראל בירושלים: בחנות 'פיצוחי בית ישראל' רח' בית ישראל 1, ובמערכת.

זהו חידון משעשע מתמונות הרומזות על פסוקים ומושגים מהפרשה ומפירוש רש"י.
(תוכלו למצוא תשובות במדור 'תשובות')

אדגיש, כי אין הכוונה להמחיש את הפסוקים כלל, אלא רק בדרך רמז וכפל לשון. (מומלץ לציין זאת לילדים)
אשמח לקבל רעיונות, חידוקים והערות: temunabaparashah@gmail.com
כמו"כ להצטרפות לרשימת התפוצה ולהקדשות ניתן לשלוח בקשה למייל הנ"ל.

טמונות בפרשה

מקרא רמת קושי: רגיל קשה

'מחשבה טובה'

התשובה לטמונה זו
תתפרסם בע"ה בגיליון הבא

תשובה לגיליון הקודם
ציפור - "ציפורה" (יהב)

הפטרת משפטים "הדבר אשר היה" (ירמיה לד א-כב, לג כה-כו)

טמונות בהפטרה